

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O HEMIKA LIJAMA

Član 1.

U Zakonu o hemikalijama („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10), u članu 3. posle tačke 5) dodaju se tač. 5a) i 5b), koje glase:

„5a) *opozivanje* jeste svaka aktivnost ili mera kojom se vrši povraćaj hemikalije ili proizvoda koji je proizvođač odnosno distributer već isporučio ili učinio dostupnim potrošačima odnosno daljim korisnicima;

5b) *povlačenje* jeste svaka aktivnost ili mera kojom se sprečava dalje snabdevanje i činjenje dostupnim hemikalije ili proizvoda koji su stavljeni u promet;”.

Tačka 16) menja se i glasi:

„16) *supstanca* jeste hemijski element i njegova jedinjenja u prirodnom stanju ili dobijena u proizvodnom procesu uključujući aditive koji su neophodni za održavanje njene stabilnosti i nečistoće koje proizilaze iz primenjenog procesa, izuzimajući rastvarač koji se može izdvojiti tako da to ne utiče na stabilnost supstance ili promenu njenog sastava;”.

Član 2.

Član 86. menja se i glasi:

„Član 86.

Nadzor nad primenom ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega vrši ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine.

Inspekcijski nadzor vrši ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine preko inspektora za zaštitu životne sredine, ministarstvo nadležno za poslove zdravlja preko sanitarnih inspektora i ministarstvo nadležno za poslove trgovine preko tržišnih inspektora.

Inspekcije iz stava 2. ovog člana međusobno sarađuju, odnosno međusobno se obaveštavaju o preduzetim merama, razmenjuju informacije, pružaju neposrednu pomoć i preduzimaju zajedničke mere i aktivnosti značajne za sprovođenje nadzora, a Agenciji dostavljaju informacije o rezultatima i nalazima izvršenih inspekcija.

Jedinica lokalne samouprave vrši inspekcijski nadzor nad poslovima koji su joj povereni ovim zakonom.”

Član 3.

U članu 87. reč: „Ministarstvo” zamenjuje se rečima: „ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine”.

Član 4.

Član 88. menja se i glasi:

„Član 88.

Ministarstva iz člana 86. stav 2. ovog zakona sporazumom obrazuju zajedničko telo radi obavljanja poslova inspekcijskog nadzora, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava.

U radu zajedničkog tela učestvuje Agencija.

Sporazumom iz stava 1. ovog člana uređuju se i pitanja programiranja inspeksijskog nadzora."

Član 5.

U članu 89. stav 1. posle reči: „životne sredine" dodaju se zapeta i reč: „sanitarni".

Stav 2. menja se i glasi:

„Prilikom uzimanja uzoraka pravno odnosno fizičko lice ili preduzetnik dužan je da nadležnom inspektoru stavi besplatno na raspolaganje potrebne količine uzoraka radi ispitivanja."

Posle stava 2. dodaje se stav 3, koji glasi:

„Troškove uzorkovanja i ispitivanja hemikalije i proizvoda snosi pravno ili fizičko lice ili preduzetnik od kog je uzorak uzet, ako se u konačnom postupku utvrdi da ne odgovara propisanim svojstvima. Ako uzorak odgovara propisanim svojstvima troškovi uzorkovanja i ispitivanja hemikalije i proizvoda padaju na teret sredstava predviđenih finansijskim planom Agencije za hemikalije."

Član 6.

U članu 91. posle tačke 2) dodaje se tačka 2a), koja glasi:

„2a) naredi ili organizuje da se povuče iz prometa hemikalija i određeni proizvod klasifikovan, obeležen i pakovan suprotno odredbama ovog zakona i propisima donetim na osnovu njega i naredi ili organizuje da se upozore potrošači i dalji korisnici na opasnosti koje hemikalija i određeni proizvod predstavljaju;"

Posle tačke 21) dodaje se nova tačka 21a), koja glasi:

„21a) naredi, koordinira ili po potrebi, organizuje sa proizvođačima, uvoznicima, distributerima i nadležnim organima opozivanje supstance, smeše i proizvoda ako se ne postupa u skladu sa ograničenjima i zabranama, uključujući i prinudno sprovođenje mere opozivanja supstance, smeše i proizvoda, kao i njihovo uništavanje na odgovarajući način od strane i na teret proizvođača, uvoznika, odnosno distributera;"

Član 7.

U članu 93. posle stava 1. dodaje se novi stav 2, koji glasi:

„Protiv rešenja sanitarnog inspektora dopuštena je žalba ministru nadležnom za poslove zdravlja."

Dosadašnji st. 2. i 3. postaju st. 3. i 4.

U dosadašnjem stavu 4. koji postaje stav 5. reči: „st. 1. i 2." zamenjuju se rečima: „st. 1, 2. i 3."

Član 8.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije".

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o hemikalijama je odredba člana 97. tačka 9. Ustava Republike Srbije prema kojoj Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem zaštite i unapređenja životne sredine.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o hemikalijama koji je donet u maju 2009. godine uveo je novi način jedinstvenog upravljanja hemikalijama u Republici Srbiji koji je u skladu sa propisima Evropske Unije, odnosno osigurava visok nivo zaštite zdravlja ljudi i životne sredine kao i poboljšanje slobodnog prometa hemikalijama sa zemljama EU i drugim zemljama i odgovarajući stručni nadzor nad primenom zakona. Ovim zakonom uređeni su, između ostalog, i detergenti i proizvodi namenjeni za opštu upotrebu.

Osnovni razlog donošenja ovih izmena i dopuna je povećanje efikasnosti inspekcijskog nadzora nad primenom Zakona o hemikalijama i propisa donetih na osnovu njega, što se postiže propisivanjem ovlašćenja za vršenje inspekcijskog nadzora i sanitarnim inspektorima, kao i jasnijim definisanjem ovlašćenja inspektora.

S obzirom da su sanitarni inspektori vršili nadzor nad primenom Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe („Službeni list SFRJ", broj 53/91; „Službeni list SRJ", br. 24/94, 28/96, 37/2002; „Službeni glasnik RS", br. 101/05 – dr. zakon, 79/2005 - dr. zakon i 41/2009 - dr. zakon) kojim su se uređivala, između ostalog, zdravstvena ispravnost sredstava za održavanje opšte higijene, to je zbog njihovog znanja i iskustva u ovoj materiji celishodno da vrše nadzor i nad primenom propisa kojima se uređuju klasifikacija, pakovanje, obeležavanje, ograničenja i zabrane proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija.

Predložene izmene i dopune zakona nisu u suprotnosti sa relevantnim propisima EU, a takođe suštinski ne menjaju politiku upravljanja hemikalijama koja je definisana u Zakonu o hemikalijama.

III. POJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U članu 1. Zakona o izmenama i dopunama izvršene su izmena i dopune člana 3. osnovnog zakona i to tako što su dodate neophodne definicije za termine koji se koriste u ovom zakonu. Takođe, definicija supstanci je pojašnjena jer su tokom primene osnovnog zakona uočene poteškoće u vezi sa njenim tumačenjem.

U članu 2. izvršena je izmena člana 86. osnovnog zakona. Izmenom ovog člana utvrđeno je da inspekcijski nadzor nad primenom ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega pored inspektora za zaštitu životnu sredinu i tržišnih inspektora, vrše i sanitarni inspektori.

Ovakvo rešenje predlaže se iz razloga što sanitarni inspektori imaju iskustva u vršenju nadzora nad primenom propisa kojima se uređuju predmeti opšte upotrebe, a posebno sredstva za održavanje opšte higijene te vršenje inspekcijskog nadzora nad hemikalijama ne bi bilo dodatno opterećenje za sanitarne inspektore. Pored toga, propisivanje nadležnosti sanitarnih inspektora doprinosi većoj efikasnosti inspekcijskog nadzora nad primenom Zakona o hemikalijama i propisa donetih na osnovu njega, ne samo zbog njihovog iskustva, već i broja.

Stavom 3. propisana je obaveza međusobne saradnje i preduzimanja zajedničkih mera i aktivnosti, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna

uprava. Takođe, propisana je obaveza da se Agenciji dostavljaju informacije o rezultatima i nalazima izvršenih inspekcija kako bi na adekvatan način mogla da prati stanje u ovoj oblasti i preduzima određene mere.

U članu 3. izvršena je pravnotehnička i jezička redakcija, odnosno usaglašavanje sa članom 2. ovog zakona.

U članu 4. st. 1. i 2. propisano je da ministarstva čije inspekcije vrše nadzor nad primenom ovog zakona obrazuju zajedničko telo u čijem radu učestvuje Agencija, upravo radi koordinacije poslova i efikasnije međusobne saradnje. S obzirom da je Agencija ovlašćena za obezbeđivanje uslova za kvalitetno, efikasno i bezbedno upravljanje hemikalijama i da zapošljava najstručnije kadrove u ovoj oblasti, to na najbolji način može da doprinese radu zajedničkog tela.

Stavom 3. propisano je da se poslovi zajedničkog tela detaljnije uređuju sporazumom o osnivanju, kojim se uređuju i pitanja programiranja inspekcijskog nadzora kako bi se uskladio rad sve tri inspekcije.

U članu 5. stav 1. izvršena je pravnotehnička redakcija odnosno usaglašavanje sa izmenama iz člana 2. ovog zakona.

U stavu 2. izvršena je izmena člana 89. stav 2. osnovnog zakona. Ovom izmenom preciziraju se prava i dužnosti lica obuhvaćenih kontrolom, kao i prava i dužnosti inspektora koji vrše nadzor nad primenom ovog zakona, odnosno precizira se način njihovog postupanja u slučajevima kada uzimaju uzorke od privrednog subjekta obuhvaćenog kontrolom. Na ovaj način se izbegavaju problemi do kojih može doći sa privrednim subjektima koji su u postupku kontrole, imajući u vidu da se ovim stvara obaveza privrednim subjektima da inspektor koji vrši nadzor u konkretnom slučaju stave besplatno na raspolaganje potrebne količine uzoraka radi ispitivanja, a što je u skladu sa praksom i propisima Evropske Unije koji uređuju tržišni nadzor, odnosno sa praksom u Republici Srbiji u pogledu kontrole i uzorkovanja drugih vrsta roba.

U stavu 3. izvršena je dopuna člana 89. osnovnog zakona i to tako što je utvrđeno da troškove uzorkovanja i ispitivanja hemikalije i proizvoda snosi pravno ili fizičko lice ili preduzetnik od kog je uzorak uzet, ako se u konačnom postupku utvrdi da ne odgovara propisanim svojstvima, dok u slučaju da uzorak odgovara propisanim svojstvima troškovi uzorkovanja i ispitivanja hemikalije i proizvoda padaju na teret sredstava predviđenih finansijskim planom Agencije za hemikalije.

Ovakvo rešenje predlaže se da bi se smanjilo finansijsko opterećenje pravnih lica i preduzetnika u slučaju da uzeti uzorak u potpunosti odgovara propisanim uslovima, odnosno da troškovi uzorkovanja i analize u ovom slučaju padaju na teret sredstava predviđenih finansijskim planom Agencije za hemikalije koja je nadležna za administrativno upravljanje hemikalijama. Na ovaj način se izbegava dodatno finansijsko opterećenje privrednih subjekata koji u svemu postupaju u skladu sa propisima, što je u skladu sa propisima i praksom Evropske Unije koji utvrđuju da inspektor samo u slučaju osnovane sumnje da uzeti uzorak ne odgovara propisanim svojstvima isti šalje na analizu, a od rezultata analize zavisi ko snosi ove troškove.

U članu 6. utvrđeno je ovlašćenje inspektora u postupku vršenja nadzora nad primenom Zakona da naredi ili organizuje da se povuče iz prometa hemikalija i određeni proizvod klasifikovan, obeležen i pakovan suprotno odredbama ovog zakona i propisima donetim na osnovu njega i naredi ili organizuje da se upozore potrošači i dalji korisnici na opasnosti koje hemikalija i određeni proizvod predstavljaju. Navedena mera je uvedena iz razloga što osnovni zakon utvrđuje mogućnost inspektor sam da zabrani stavljanje u promet ovakve hemikalije ili proizvoda. U slučaju da se takva hemikalija već nalazi u prometu, a radi zaštite ljudi i životne sredine potrebno je da se ista povuče iz prometa, te je bilo neophodno uvesti

ovu mogućnost i ukloniti pravnu prazninu, posebno imajući u vidu da se radi o mogućim velikim rizicima po zdravlje ljudi i životnu sredinu od ovakvih hemikalija i proizvoda. Iz istog razloga je propisana i odredba u stavu 2. ovog člana, kojom je utvrđeno ovlašćenje inspektora da naredi, koordinira ili, po potrebi, organizuje sa proizvođačima, uvoznicima, distributerima i nadležnim organima opozivanje supstance, smeše i proizvoda ako se ne postupa u skladu sa ograničenjima i zabranama, uključujući i prinudno sprovođenje mere opozivanja supstance, smeše i proizvoda, kao i njihovo uništavanje na odgovarajući način od strane i na teret proizvođača, uvoznika, odnosno distributera. Propisana mera je u skladu sa propisima i praksom Evropske Unije, kao i propisima Republike Srbije (Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda („Službeni glasnik RS”, broj 41/09)).

U članu 7. izvršena je pravnotehnička redakcija odnosno usaglašavanje sa izmenama iz člana 1. ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srbije.

V. ANALIZA EFEKATA

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o hemikalijama ne dira se u suštinska rešenja data u Zakonu o hemikalijama, odnosno ove izmene i dopune odnose se na preciziranje zakonskih termina i uvođenje sanitarnih inspektora u postupak nadzora nad primenom propisa kojim se uređuju hemikalije. Dakle, i dalje važi osnovni princip evropskih propisa iz oblasti hemikalija da se regulišu uslovi za stavljanje u promet hemikalija kao proizvoda, odnosno način utvrđivanja uticaja hemikalija na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Određivanje problema koji zakon treba da reši

S obzirom na iskustvo i znanje sanitarnih inspektora pitanje stručnog i kvalifikovanog nadzora rešiće se ovim Zakonom.

Cilj koji se postiže

Osnovni cilj donošenja Zakona je isti kao i cilj osnovnog zakona, a to je uspostavljanje, održavanje i unapređivanje jedinstvenog sistema upravljanja hemikalijama na teritoriji Republike Srbije, osiguranje visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine kao i poboljšanje slobodnog prometa hemikalijama sa zemljama EU i drugim zemljama i odgovarajući stručni nadzor nad primenom zakona.

Da li su razmatrane druge mogućnosti za rešenje problema?

Pitanje nadzora nad primenom propisa može se urediti samo zakonom, pa druge mogućnosti nisu razmatrane.

Zašto je donošenje zakona najbolje rešenje problema?

Iz razloga što se pitanje nadzora nad primenom propisa može urediti samo zakonom, druge mogućnosti nisu razmatrane.

Na koga će i kako uticati rešenja predložena u zakonu?

Ove izmene i dopune neće uticati na proizvođače odnosno uvoznike hemikalija jer ne uvode nove obaveze.

Koji su troškovi koje će primena zakona izazvati građanima, privredi, posebno malim i srednjim privrednim društvima?

Ovaj zakon ne izaziva dodatne troškove, već uvodi mogućnost da troškovi uzorkovanja i ispitivanja hemikalije i proizvoda padnu na teret sredstava predviđenih finansijskim planom Agencije za hemikalije, ako se u konačnom postupku utvrdi da uzorak koji je uzet u postupku kontrole od privrednog subjekta odgovara propisanim svojstvima. Dakle, ovim Zakonom se uvodi mogućnost smanjenja troškova za privredne subjekte koji postupaju u svemu u skladu sa Zakonom.

Da li pozitivni efekti donošenja zakona opravdavaju troškove njegove primene?

S obzirom da se ne radi o suštinskim izmenama zakona, zakon neće izazvati nove troškove zbog njegove primene.

Da li zakon stimuliše pojavu novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju?

Ovim izmenama i dopunama osnovnog zakona ne utiče se na rešenja iz osnovnog zakona te nema uticaj na pojavu novih privrednih subjekata i tržišnu konkurenciju.

Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove o Zakonu?

Predlagač je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o hemikalijama dostavio na mišljenje svim zainteresovanim stranama.

Koje će se mere tokom primene zakona preduzeti da bi se ostvarilo ono što se donošenjem Zakona namerava?

S obzirom da se ovim izmenama i dopunama suštinski ne menja osnovni zakon, sve mere koje će se preduzimati da bi se ostvario cilj osnovnog zakona preduzimaće se i tokom primene ovog Zakona.